

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Jõustumise kp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
algtekst
01.05.2016
RT I, 06.04.2016, 1

Välja kuulutanud
Vabariigi President
29.03.2016 otsus nr 755

Välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus

Vastu võetud 16.03.2016

§ 1. Välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse muutmine

Välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) seaduse tekstis asendatakse läbivalt sõnad „varjupaik”, „varjupaigataotleja”, „varjupaigataotlus”, „varjupaigasüsteem” ja „varjupaigamenetlus” vastavalt sõnadega „rahvusvaheline kaitse”, „rahvusvahelise kaitse taotleja”, „rahvusvahelise kaitse taotlus”, „rahvusvahelise kaitse süsteem” ja „rahvusvahelise kaitse menetlus” vastavas käändes;

2) paragrahvi 3 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Rahvusvahelise kaitse taotleja (edaspidi ka *taotleja*) on välismaalane, kes on esitanud rahvusvahelise kaitse taotluse (edaspidi ka *taotlus*), mille kohta ei ole tehtud lõplikku otsust.”;

3) paragrahvi 3 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

4) paragrahvi 3 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Rahvusvahelise kaitse taotlus on välismaalase mistahes viisil esitatud sooviavaldus enda pagulasena või täiendava kaitse saajana tunnustamiseks ja rahvusvahelise kaitse saamiseks.”;

5) paragrahvi 3 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Rahvusvahelise kaitse taotluse võtab vastu ning lahendab Politsei- ja Piirivalveamet.”;

6) seadust täiendatakse §-ga 3¹ järgmises sõnastuses:

„§ 3¹. Lõplik otsus

(1) Lõplik otsus käesoleva seaduse tähenduses on:

- 1) taotluse tagasilükkamise või rahvusvahelise kaitse kehtetuks tunnistamise kohta tehtud Politsei- ja Piirivalveameti otsus, mida ei ole kaebetähtajal halduskohtus vaidlustatud;
- 2) Politsei- ja Piirivalveameti otsus taotluse tagasilükkamise või rahvusvahelise kaitse kehtetuks tunnistamise kohta, mille peale esitatud kaebuse on halduskohus jätnud rahuldamata;
- 3) Politsei- ja Piirivalveameti otsus, sealhulgas vastavast halduskohtu suunistest lähtuv otsus, tunnustada taotlejat pagulase või täiendava kaitse saajana ja anda talle rahvusvaheline kaitse.

(2) Lõpliku otsuse tegemisega lõpeb rahvusvahelise kaitse menetlus. Rahvusvahelise kaitse menetluse lõppemisel säilib isikul üldine kohtukaebeõigus.”;

7) paragrahvi 4 lõiget 1 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Tagakiusamise hindamisel ei ole oluline, kas välismaalasel reaalselt on käesolevas lõikes nimetatud tagakiusamise alus, vaid üksnes tagakiusamise asjaolu.”;

8) paragrahvi 4 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Täiendava kaitse seisund on välismaalasele, keda tunnustatakse täiendava kaitse saajana, antud staatus.”;

9) seadust täiendatakse §-ga 5¹ järgmises sõnastuses:

„§ 5¹. Ümberasustamine ja ümberpaigutamine

(1) Ümberasustamine on rahvusvahelise kaitse saanud isiku Eestisse vastuvõtmine kolmandast riigist.

(2) Ümberpaigutamine on rahvusvahelise kaitse saanud isiku Eestisse vastuvõtmine teisest Euroopa Liidu liikmesriigist.

(3) Vabariigi Valitsus otsustab Eesti osalemise ümberasustamises ja ümberpaigutamises, kooskõlastades selle Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjoniga.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud otsuses määratakse kindlaks vähemalt ümberasustatavate või ümberpaigutatavate isikute piirarv ja päritoluriik ning ümberasustamise või ümberpaigutamise aasta.”;

10) paragrahvid 6¹ ja 6² tunnistatakse kehtetuks;

11) paragrahvi 7 lõiget 1 täiendatakse punktiga 4 järgmises sõnastuses:

„4) tema vanem või eestkostja, kui taotleja on Eesti õiguse tähenduses alaealine, välja arvatud juhul, kui tema teovõimet on abiellumise eesmärgil laiendatud ja tema perekonnaliikmeks loetakse tema abikaasa.”;

12) paragrahvi 8 lõiget 2 täiendatakse punktiga 5 järgmises sõnastuses:

„5) välismaalast ei ähvarda käesoleva seaduse § 4 lõikes 3 nimetatud tõsine oht.”;

13) paragrahvi 9 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Turvalise kolmanda riigi määramisel arvestatakse ja hinnatakse, kas rahvusvahelise kaitse taotlejal on selle riigiga side, mille alusel on põhjust eeldada, et taotleja taotleb kaitset nimetatud kolmandalt riigilt, ning on põhjust arvata, et taotlejal lubatakse siseneda sellesse riiki või ta võetakse sinna tagasi. Turvalise kolmanda riigi turvalisuse hindamisel antakse rahvusvahelise kaitse taotlejale võimalus esitada põhjendusi, miks seda riiki ei saa pidada turvaliseks kolmandaks riigiks.”;

14) paragrahvi 9 täiendatakse lõikega 6¹ järgmises sõnastuses:

„(6¹) Politsei- ja Piirivalveametil on õigus kehtestada turvaliste päritoluriikide nimekiri.”;

15) paragrahvi 9 täiendatakse lõikega 8 järgmises sõnastuses:

„(8) Kui isik võib turvaliselt ja seaduslikult reisida riigi ühte osasse, tal lubatakse sinna jääda ja on mõistlik eeldada, et ta asub sinna elama, võib turvalisena määratleda ka sellise päritoluriigi osa, järgides käesoleva paragrahvi lõigetes 3–5 sätestatud.”;

16) paragrahvi 10 lõiked 1 ja 2 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Rahvusvahelise kaitse taotlejale ja ajutise kaitse alusel elamisloa taotlejale tagatakse Eesti Vabariigi põhiseadusest, seadustest ja muudest õigusaktidest ning välislepingutest, Euroopa Liidu õigusaktidest, rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud normidest ja rahvusvahelistest tavadest tulenevad õigused ja vabadused.

(2) Rahvusvahelise kaitse taotlejal ja ajutise kaitse alusel elamisloa taotlejal on õigus:

1) saada esimesel võimalusel, kuid mitte hiljem kui 15 päeva pärast rahvusvahelise kaitse taotluse või elamisloa taotluse esitamist suuliselt ja kirjalikult keeles, mida ta mõistab, teavet oma õiguste ja kohustuste kohta, sealhulgas teavet õigusabi, vastuvõtutingimustega seotud abi, teavet andvate organisatsioonide, rahvusvahelise kaitse menetluse ajakava ning kohustuste täitmata jätmise tagajärgede kohta;

2) viibida Eestis kuni rahvusvahelise kaitse taotluse kohta lõpliku otsuse tegemiseni, välja arvatud käesoleva seaduse § 25¹ lõikes 3 sätestatud juhtudel. Taotleja õigus riiki jääda ei anna õigust saada elamisloa;

3) käesoleva seaduse § 18 lõikes 4 sätestatud vestlusele, kui ei esine § 18 lõigetes 6 ja 7 sätestatud aluseid;

4) omal algatusel ja omal kulul korraldada arstlik läbivaatus, kui menetlev ametiasutus ei pidanud selle läbiviimist otsuse tegemiseks vajalikuks;

5) saada tuge, lähtudes tema erivajadusest;

6) sooritada menetlustoiminguid esindaja kaudu, välja arvatud käesoleva seaduse § 10 lõikes 3 ja § 17 punktis 9 nimetatud juhtudel;

7) suhelda pereliikmete, õigusnõustaja, asjaomaste pädevate riigiasutuste, rahvusvaheliste või valitsusväliste organisatsioonide esindajatega ning ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametiga;

8) saada vajaduse korral ohvriabi teenust ohvriabi seaduses sätestatud korras;

9) saada käesoleva seaduse alusel tehtud otsuse vaidlustamiseks halduskohtumenetluses õigusabi riigi õigusabi seaduse § 4 lõike 3 punkti 5 tähenduses;

10) pöörduda oma õiguste ja vabaduste rikkumise korral kohtusse.”;

17)seadust täiendatakse §-ga 10²järgmises sõnastuses:

„§ 10². Alaealise rahvusvahelise kaitse taotleja õigus haridusele

(1) Koolikohustuslikule rahvusvahelise kaitse taotlejale tagatakse juurdepääs haridusele vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses sätestatud korrale kolme kuu jooksul rahvusvahelise kaitse taotluse esitamisest arvates.

(2) Haridusele juurdepääsu tagamiseks on alaealisel rahvusvahelise kaitse taotlejal õigus saada ettevalmistavat koolitust, sealhulgas keeleõpet.

(3) Juurdepääsu gümnaasiumiharidusele ei piirata üksnes põhjusel, et alaealine on menetluse kestel saanud täisealiseks.”;

18)paragrahvi 11 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Taotleja on kohustatud järgima Eesti põhiseaduslikku korda ja Eesti õigusakte, austama põhiseaduslikke väärtusi ja printsiipe, vabadusel, õiglusel ja õigusel tuginevat riiki ning Eesti ühiskonna korraldust, eesti keelt ja kultuuri.”;

19)paragrahvi 11 lõike 2 punkt 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„6) lubama kontrollida terviseseisundit rahvatervisega seotud kaalutlustel;”;

20)paragrahvi 13 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Taotleja kohta kogutud andmete edastamine välisriigile ja välisriigilt taotleja kohta andmete kogumine on lubatud välislepingust või Euroopa Liidu õigusest tuleneva kohustuse täitmiseks. Andmete edastamisel välisriigile tagatakse, et teavet ei edastata taotleja päritoluriigile käesoleva seaduse § 4 lõikes 3 ja § 5 lõikes 2 nimetatud juhtudel.”;

21)paragrahvi 14 täiendatakse lõikega 1¹järgmises sõnastuses:

„(1¹) Ümberasustamise või ümberpaigutamise raames vastuvõetava välismaalase rahvusvahelise kaitse taotluse võib Politsei- ja Piirivalveamet vastu võtta välisriigi territooriumil.”;

22)paragrahvi 14 täiendatakse lõikega 3¹järgmises sõnastuses:

„(3¹) Kui on põhjendatud alus arvata, et kinnipidamiskohtades või välispiiril asuvates piiripunktides, sealhulgas transiiditsoonis, viibivatel välismaalastel võib olla soov esitada rahvusvahelise kaitse taotlus, tagab Politsei- ja Piirivalveamet isikute teavitamise selle esitamise võimalustest.”;

23)paragrahvi 14 täiendatakse lõike 4¹järgmises sõnastuses:

„(4¹) Taotlus registreeritakse kohe, kui isik on avaldanud soovi rahvusvahelist kaitset saada, kuid mitte hiljem kui kolm tööpäeva pärast taotluse esitamist. Kui rahvusvahelise kaitse taotluste suure arvu tõttu ei ole võimalik nimetatud tähtajast kinni pidada, võib taotluse registreerida kümne tööpäeva jooksul pärast selle esitamist.”;

24)paragrahvi 14 lõige 6 tunnistatakse kehtetuks;

25)paragrahvi 15 lõike 1 punktid 7 ja 8 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„7) vähemalt 14-aastase taotleja andmete edastamine Eurodac-süsteemi kesküksusele võrdlemiseks vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 603/2013, millega luuakse sõrmejälgede võrdlemise Eurodac-süsteem määruse (EL) nr 604/2013 (millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest) tõhusaks kohaldamiseks ning mis käsitleb liikmesriikide õiguskaitseasutuste ja Europolit taotlusi sõrmejälgede andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteemi andmetega õiguskaitse eesmärgil ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1077/2011, millega asutatakse Euroopa amet vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimiseks (ELT L 180, 29.06.2013, lk 1–30);

8) taotleja nõusolekul arstliku läbivaatuse korraldamine varasema tagakiusamise või suurest kahjust tulenevate märkide tõttu, kui menetlev ametiasutus leiab, et see on rahvusvahelise kaitse taotluses esitatud väidete hindamiseks vajalik;”;

26)paragrahvi 15 täiendatakse lõigetega 1¹–1⁵järgmises sõnastuses:

„(1¹) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 8 nimetatud taotleja arstliku läbivaatuse kulud kaetakse riigieelarvest.

(1²) Eestisse ümberasustamise või ümberpaigutamise või rahvusvahelise kaitse taotluse menetlemisega seonduvad menetlustoimingud võib teha selles riigis, kus välismaalane taotluse menetlemise ajal viibib.

(1³) Politsei- ja Piirivalveamet võib ümberpaigutamise korral tunnustada teiste Euroopa Liidu liikmesriikide tehtud menetlustoiminguid.

(1⁴) Rahvusvahelise kaitse taotlejale ja saajale ning ümberasustamise või ümberpaigutamise raames vastuvõetavale välismaalasele tutvustatakse tema õigusi ja kohustusi kirjalikult allkirja vastu.

(1⁵) Rahvusvahelise kaitse taotluse esitanud välismaalase võib Eestisse ümber paigutada või ümber asustada pärast isiku rahvusvahelise kaitse saajana tunnustamist ja Eesti poolt elamisloa andmist.”;

27)seadust täiendatakse §-ga 15¹järgmises sõnastuses:

„§ 15¹. Taotleja erivajaduse hindamine ja selle arvestamine

(1) Rahvusvahelise kaitse menetluses arvestatakse erivajadusega taotleja eriolukorda ja sellest tulenevaid vajadusi. Erivajadusega taotleja on eelkõige haavatav isik, nagu alaealine, saatjata alaealine, puudega inimene, eakas inimene, rase, alaealise lapsega üksikvanem, inimkaubanduse ohver, raske haigusega isik, vaimse tervise probleemiga isik ning piinamise või vägistamise ohver või isik, kelle suhtes on tarvitatud muud jõhkrat psühholoogilist, füüsilist või seksuaalset vägivalda.

(2) Isik loetakse erivajadusega taotlejaks, kui Politsei- ja Piirivalveamet või muu haldusorgan on tema erivajaduse tuvastanud. Sellisel juhul kohalduvad talle käesolevas seaduses sätestatud erisused ning talle võimaldatakse tema erivajadusele vastav tugi.

(3) Vajaduse korral kaasatakse erivajadust tuvastama teine haldusorgan või ekspert. Erivajadus tuvastatakse võimalikult kiiresti pärast taotluse esitamist.

(4) Politsei- ja Piirivalveamet fikseerib taotleja erivajaduse kirjalikult.

(5) Kõik taotlejaga kokku puutuvad haldusorganid ja isikud jälgivad taotleja erivajadust ning arvestavad seda süsteemselt ja individuaalselt kogu rahvusvahelise kaitse menetluse vältel, võttes arvesse ka hilisemas rahvusvahelise kaitse menetluse etapis ilmnenu erivajadust.

(6) Politsei- ja Piirivalveamet edastab teabe taotleja erivajaduse kohta teistele taotlejaga kokku puutuvatele haldusorganitele ja isikutele ulatuses, mis on vajalik taotleja erivajaduse arvestamiseks. Kui muu haldusorgan tuvastab taotleja erivajaduse või märkab võimalikule erivajadusele viitavat asjaolu, teavitab ta sellest viivitamata Politsei- ja Piirivalveametit.

(7) Kõik rahvusvahelise kaitse taotlejatega kokku puutuvad ametnikud ja töötajad vastavad sellistele kompetentsinõuetele, mis võimaldavad neil erivajadust jälgida ja seda arvestada.”;

28)paragrahv 16 tunnistatakse kehtetuks;

29)paragrahv 17 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 17. Alaealine ja saatjata alaealine taotleja

(1) Alaealise rahvusvahelise kaitse menetluses, sealhulgas teenuste osutamisel, arvestatakse eelkõige alaealise õigusi ja huve.

(2) Alaealisel on õigus esitada rahvusvahelise kaitse taotlus enda nimel, kui tema teovõimet on laiendatud, või oma vanema, teise täiskasvanud pereliikme, tema eest vastutava täiskasvanu või esindaja kaudu.

(3) Alaealise välismaalase esindamisele kohaldatakse käesoleva seaduse alusel läbiviidavates menetlustoimingutes perekonnaseaduses sätestatud, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

(4) Kui taotleja vanus ei ole teada ja on põhjust arvata, et isik on alla 18-aastane, käsitatakse taotlejat alaealisena. Taotleja käsitamise alaealisena või täisealisena otsustab Politsei- ja Piirivalveamet.

(5) Kui Politsei- ja Piirivalveametil tekib põhjendatud kahtlus taotleja poolt oma vanuse kohta esitatud andmete õigsuses, võidakse taotleja nõusolekul teha meditsiinilised uuringud taotleja vanuse kindlaksmääramiseks. Politsei- ja Piirivalveamet teavitab alaealist meditsiinilistest uuringutest, nende tegemise viisist ning uuringutest keeldumise tagajärgedest.

- (6) Vanuse kindlaksmääramise otsuse saab vaidlustada üksnes koos haldusakti või toiminguga, millega seoses vanuse kindlaksmääramise otsus tehti.
- (7) Rahvusvahelise kaitse menetluses ei arvestata alaealise päritoluriigis kehtivat välismaalase päritoluriigi õiguse kohast teovõimelisust, kui see erineb Eesti õiguses sätestatust.
- (8) Kui alaealine majutatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate majutus- või kinnipidamiskeskusesse, tagatakse talle võimalus vaba aja tegevuseks, sealhulgas eakohasteks mängudeks ja huvitegevuseks ning tegevuseks vabas õhus.
- (9) Saatjata alaealisele määratakse menetlustoimingute sooritamiseks esindaja niipea, kui on tuvastatud, et taotleja on alaealine. Esindajat ei määrata, kui alaealine saab tõenäoliselt täisealiseks enne, kui Politsei- ja Piirivalveamet teeb taotluse kohta otsuse. Sellisel juhul võib saatjata alaealine teha seaduses sätestatud toiminguid iseseisvalt.
- (10) Saatjata alaealist võib esindada füüsiline või juriidiline isik, kes on usaldusväärne ning kellel on saatjata alaealise esindamiseks vajalikud teadmised ja oskused.
- (11) Politsei- ja Piirivalveamet võib käesolevas seaduses sätestatud menetlustes saatjata alaealise esindamiseks sõlmida lepingu füüsilise või juriidilise isikuga. Kui saatjata alaealise esindajaks on määratud organisatsioon, nimetab ta isiku, kes vastutab saatjata alaealise esindaja ülesannete täitmise eest.
- (12) Saatjata alaealine rahvusvahelise kaitse taotleja või saaja paigutatakse majutuskeskusesse, suunatakse asenduskoduteenusele, täisealise sugulase juurde või perekonnas hooldamisele. Sotsiaalministeerium või Sotsiaalministeeriumi valitsemisala asutus tagab käesoleva seaduse § 32 lõike 1 punktides 3–7 nimetatud teenuste osutamise ka juhul, kui saatjata alaealine suunatakse asenduskoduteenusele, täisealise sugulase juurde või perekonnas hooldamisele.
- (13) Saatjata alaealise perekonnaliikmete otsimist alustab Politsei- ja Piirivalveamet võimalikult kiiresti pärast rahvusvahelise kaitse taotluse esitamist.”;

30)seadust täiendatakse §-ga 17¹ järgmises sõnastuses:

„§ 17¹. Piiratud teovõimega täisealine taotleja

Piiratud teovõimega täisealise taotleja esindamisele ja teovõimelisuse hindamisele kohaldatakse käesoleva seaduse § 17 lõigetes 2, 3 ja 7 sätestatut.”;

31)paragrahvi 18 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Politsei- ja Piirivalveamet vaatab iga rahvusvahelise kaitse taotluse läbi individuaalselt ja erapooletult ning kontrollib esitatud tõendite ja andmete õigsust, taotleja väidete usutavust ja muid asjaolusid ning teeb selleks vajalikke menetlustoiminguid.”;

32)paragrahvi 18 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Rahvusvahelise kaitse taotluse menetleja viib taotlejaga läbi vestluse, mille käigus on taotlejal võimalik esitada fakte ja anda seletusi oma rahvusvahelise kaitse taotluse menetlemisel tähtsust omavate asjaolude kohta, sealhulgas asjaolude kohta, mis takistavad tema riigist väljasaatmist.”;

33)paragrahvi 18 täiendatakse lõikega 4¹ järgmises sõnastuses:

„(4¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud vestluse läbiviimise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.”;

34)paragrahvi 18 lõiked 6 ja 7 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud menetlustoimingu võib ära jätta, kui rahvusvahelise kaitse andmise otsuse saab teha olemasolevate tõendite alusel või kui taotleja ei ole temast mitteolenevatel püsivatel asjaoludel suuteline käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud õigust kasutama. Kahtluse korral konsulteerib rahvusvahelise kaitse taotlust menetlev ametiasutus tervishoiutöötajaga, et teha kindlaks, kas taotleja seisund, mille tõttu ta ei ole suuteline käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud õigust kasutama, on ajutine või püsiv.

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 6 sätestatut ei kohaldata, kui on vaja otsustada, kas taotlus sisuliselt läbi vaadata või jätta läbi vaatamata, ja taotlejal võimaldatakse igal juhul esitada seisukoht käesoleva seaduse § 21 lõike 1 punktides 1–3 ja 5 nimetatud aluste kohta.”;

35)paragrahvi 18 lõige 9 tunnistatakse kehtetuks;

36)paragrahvi 18 lõige 10 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(10) Politsei- ja Piirivalveamet võib eelisjärjekorras läbi vaadata erivajadusega taotleja taotluse ja taotluse, mille eelisjärjekorras läbivaatamiseks on põhjendatud vajadus.”;

37)paragrahvi 18 lõige 11 tunnistatakse kehtetuks;

38)seadust täiendatakse §-ga 18¹ järgmises sõnastuses:

„§ 18¹. Taotluse läbivaatamise tähtaeg

(1) Taotlus vaadatakse läbi nii kiiresti kui võimalik, kuid mitte hiljem kui kuus kuud pärast taotluse vastuvõtmist. Kui Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 604/2013 kohaselt vastutab rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest Eesti, hakkab kuuekuuline tähtaeg kulgema hetkest, kui taotleja on Eestile üle antud ja asub Eesti territooriumil.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaega võib pikendada kõige rohkem üheksa kuu võrra, kui esineb vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

- 1) tegemist on keeruliste faktiliste või õiguslike asjaoludega;
- 2) rahvusvahelist kaitset taotleb korraga suur hulk isikuid;
- 3) viivitus on põhjustatud sellest, et taotleja ei täida käesoleva seaduse §-st 11 tulenevaid kohustusi.

(3) Erandjuhtudel ja põhjendatud asjaolude korral võib käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud tähtaegu pikendada kolme kuu võrra, kui see on vajalik selleks, et tagada rahvusvahelise kaitse taotluse piisav ja täielik läbivaatamine.

(4) Kui menetlevalt ametiasutuselt ei saa mõistlikult eeldada otsuse tegemist käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud tähtaja jooksul taotleja päritoluriigis valitseva eeldatavasti ajutise ebakindla olukorra tõttu, võib menetluse lõpuleviimise edasi lükata. Sellisel juhul Politsei- ja Piirivalveamet:

- 1) hindab taotleja päritoluriigis valitsevat olukorda vähemalt iga kuue kuu järel;
- 2) teavitab taotlejat mõistliku aja jooksul taotluse kohta otsuse tegemise edasilükkamise põhjustest;
- 3) teavitab mõistliku aja jooksul Euroopa Komisjoni sellest riigist pärit isiku taotluse menetluse edasilükkamisest.

(5) Taotlus vaadatakse igal juhul läbi 21 kuu jooksul taotluse vastuvõtmisest arvates.

(6) Kui Politsei- ja Piirivalveametil ei ole võimalik rahvusvahelise kaitse taotluse kohta otsust teha kuue kuu jooksul rahvusvahelise kaitse taotluse vastuvõtmisest arvates, teavitab ta taotlejat viivitusest ning taotleja soovi korral viivituse põhjusest ja eeldatavast otsuse tegemise ajast.”;

39)paragrahvi 19 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Käesoleva seaduse § 4 lõikes 1 nimetatud tagakiusamine peab olema:

- 1) tõsine või korduv, millega rikutakse inimõigusi, välja arvatud inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (RT II 1996, 11/12, 34) artikli 15 punktis 2 sätestatud juhul, või
- 2) kogum erinevatest tegudest, sealhulgas inimõiguste rikkumine, mis võib isikut mõjutada samal viisil, nagu on nimetatud punktis 1.”;

40)paragrahvi 19 lõiget 2 täiendatakse punktiga 7 järgmises sõnastuses:

„7) ligipääsu puudumine õiguskaitsele.”;

41)paragrahvi 19 täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses:

„(6) Rahvusvahelist kaitset saab anda üksnes riik või riiki või olulist osa riigi territooriumist kontrolliv organisatsioon või ühendus, kui see riik või ühendus väljendab tahet kaitset pakkuda ja on selleks võimeline. Kaitse peab olema tõhus, püsiv ja taotlejale kättesaadav.”;

42)paragrahv 20 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 20. Põhjendamatu taotlus

(1) Kui olemasolevate tõendite põhjal on selge, et taotleja ei vasta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2011/95/EL, mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule (uuesti sõnastatud) (ELT L 337, 20.12.2011, lk 9–26), ettenähtud rahvusvahelise kaitse saamise nõuetele, loetakse taotlus põhjendamatuks.

(2) Kui taotlus on põhjendamatu, teeb Politsei- ja Piirivalveamet otsuse taotluse tagasilükkamise kohta.”;

43)seadust täiendatakse §-dega 20¹ ja 20² järgmises sõnastuses:

„§ 20¹. Selgelt põhjendamatult taotlus

Taotlus loetakse selgelt põhjendamatuks, kui selles esitatud väited ja põhjendused ei ole seotud käesoleva seaduse § 20 lõikes 1 nimetatud asjaoludega või taotlus on esitatud selgelt eesmärgiga rahvusvahelise kaitse süsteemi kuritarvitada ja esineb üks järgmistest alustest:

- 1) taotleja päritoluriiki on alus pidada turvaliseks;
- 2) taotleja on rahvusvahelise kaitse taotluse menetlemisel esitanud teadvalt ebaõigeid andmeid, on andnud ebaõigeid seletusi, on teadvalt jätnud esitamata andmeid või andmata seletusi, mis on tema rahvusvahelise kaitse taotluse menetlemisel olulised, või on teadvalt esitanud valedokumente;
- 3) on põhjendatud alus arvata, et taotleja on dokumendi või muu tõendi, mis oleks aidanud kindlaks teha tema isiku või kodakondsuse, hävitanud või sellest vabanenud;
- 4) taotleja on teinud selgelt valesid või selgelt ebatõenäolisi avaldusi, mis on vastuolus päritoluriiki käsitleva piisavalt kontrollitud teabega ja see muudab selgelt ebausutavaks tema väited seoses sellega, kas ta vastab rahvusvahelise kaitse saamise kriteeriumidele;
- 5) taotlus on korduv ja selle suhtes kohaldatakse käesoleva seaduse § 24 lõiget 1;
- 6) taotleja on esitanud rahvusvahelise kaitse taotluse ainult selleks, et vältida lahukumiskohustuse täitmist;
- 7) taotleja on saanud Eestisse ebaseaduslikult või viibinud ebaseaduslikult Eesti territooriumil või ei ole esimesel võimalusel esitanud rahvusvahelise kaitse taotlust;
- 8) taotleja on keeldunud või keeldub laskmast end daktüloskopeerida;
- 9) taotleja ohustab riigi julgeolekut või avalikku korda või ta on nimetatud põhjustel Eestist välja saadetud.

§ 20². Taotluse läbivaatamine kiirmenetluses

(1) Selgelt põhjendamatult rahvusvahelise kaitse taotluse võib läbi vaadata kiirmenetluses, sealhulgas piiril, arvestades käesolevas paragrahvis sätestatud.

(2) Selgelt põhjendamatult taotlust ei vaadata läbi kiirmenetluses või lõpetatakse kiirmenetluse kohaldamine, kui selle kohaldamisel ei ole võimalik arvestada taotleja erivajadust, eelkõige juhul, kui taotleja on langenud piinamise või vägistamise ohvriks või tema suhtes on tarvitatud muud jõhkrat psühholoogilist, füüsilist või seksuaalset vägivalda.

(3) Saatjata alaealise taotluse, juhul kui see on alaealise huvides, võib kiirmenetluses läbi vaadata üksnes järgmistel juhtudel:

- 1) käesoleva seaduse § 20¹ punktides 1 ja 9 nimetatud juhtudel;
- 2) käesoleva seaduse § 20¹ punktides 2 ja 3 nimetatud juhtudel tingimusel, et saatjata alaealise erivajadusi on arvesse võetud ning talle on antud võimalus oma tegevust põhjendada, sealhulgas konsulteerida oma esindajaga;
- 3) käesoleva seaduse § 20¹ punktis 6 nimetatud juhul, kui taotlust ei jäeta sisuliselt läbi vaatamata käesoleva seaduse § 24 lõike 3 ja § 21 lõike 1 punkti 4 alusel;
- 4) käesoleva seaduse § 21 lõike 1 punktis 3 nimetatud juhul.

(4) Kiirmenetluse kohaldamisel vaadatakse taotlus läbi 30 päeva jooksul. Nimetatud tähtaega võib pikendada, kui see on vajalik, et tagada taotluse piisav ja põhjalik läbivaatamine, võttes arvesse käesoleva seaduse § 18¹ lõiget 1–5 sätestatud.”;

44)paragrahv 21 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 21. Taotluse läbi vaatamata jätmine

(1) Taotlus jäetakse sisuliselt läbi vaatamata, kui esineb vähemalt üks järgmistest alustest:

- 1) taotleja seisukohalt saab muud riiki pidada esimeseks varjupaigariigiks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/32/EL rahvusvahelise kaitse seisundi andmise ja äravõtmise menetluse ühiste nõuete kohta (ELT L 180, 29.06.2013, lk 60–95) artikli 35 tähenduses;
- 2) mõni teine liikmesriik on taotlejale rahvusvahelise kaitse andnud ning see kaitse on endiselt kättesaadav;
- 3) taotleja on saanud Eestisse riigi kaudu, mida võib pidada turvaliseks kolmandaks riigiks;
- 4) taotlus on korduv ja selle suhtes kohaldatakse käesoleva seaduse § 24 lõiget 3;
- 5) taotleja ülalpeetav perekonnaliige esitab taotluse pärast seda, kui ta on nõustunud oma juhtumi läbivaatamisega tema nimel esitatud taotluse menetlemise raames ning puuduvad asjaolud, mis õigustaksid eraldi taotluse esitamist;
- 6) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 604/2013 järgi vastutab rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest muu riik.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhtudel lõpetatakse rahvusvahelise kaitse menetlus taotluse tagasilükkamise otsusega, milles märgitakse muu hulgas, et taotlus on jäetud sisuliselt läbi vaatamata ning

seejuures ei ole Politsei- ja Piirivalveamet kohustatud hindama, kas taotleja vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2011/95/EL sätestatud rahvusvahelise kaitse saamise nõuetele.

(3) Kui taotlus on jäetud läbi vaatamata käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 3 alusel, väljastab Politsei- ja Piirivalveamet isikule dokumendi, milles teavitatakse kolmanda riigi ametiasutusi selle riigi keeles asjaolust, et taotluse sisu ei ole läbi vaadatud.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohaldatakse saatjata alaealise puhul üksnes käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 3 nimetatud juhul tingimusel, et see on alaealise huvides.”;

45)paragrahvi 22 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 3–5 ja lõike 3 punktides 1–4 sätestatud aluseid kohaldatakse nimetatud tegusid või kuritegusid õhutanud või mis tahes viisil nendes osalenud välismaalase suhtes.”;

46)paragrahvid 23 ja 24 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„§ 23. Rahvusvahelise kaitse taotluse tagasivõtmine ja taotlusest loobumine

(1) Taotlejal on kogu rahvusvahelise kaitse menetluse vältel õigus rahvusvahelise kaitse taotlus tagasi võtta. Sellisel juhul rahvusvahelise kaitse menetlus lõpeb.

(2) Politsei- ja Piirivalveamet eeldab, et taotlus on tagasi võetud või taotlusest on loobutud, kui taotleja:

- 1) ei ole täitnud käesoleva seaduse § 11 lõike 2 punktides 2 ja 3 sätestatud kohustusi, välja arvatud juhul, kui ta tõendab mõistliku aja jooksul, et ei saanud nimetatud kohustusi täita mõjuval põhjusel;
- 2) varjab ennast või on loata lahkunud oma elukohast, kinnipidamiskeskusest või rahvusvahelise kaitse taotlejate majutuskeskusest, ilma et ta oleks mõistliku aja jooksul sellest teavitanud Politsei- ja Piirivalveametit, kinnipidamiskeskust või rahvusvahelise kaitse taotlejate majutuskeskust;
- 3) ei ole mõjuva põhjuseta ühe kuu jooksul ilmunud Politsei- ja Piirivalveametisse menetlustoimingut sooritama.

(3) Kui taotleja on taotluse kaudselt tagasi võtnud või sellest loobunud, teeb Politsei- ja Piirivalveamet otsuse taotluse tagasilükkamise kohta kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/95/EL artikliga 4.

(4) Taotlejal on õigus nõuda taotluse uuesti läbivaatamist, välja arvatud juhul, kui rahvusvahelise kaitse taotlus vaadati läbi käesoleva seaduse §-s 24 sätestatud korras.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud juhul tühistab Politsei- ja Piirivalveamet tagasilükkava otsuse ja jätkab taotluse läbivaatamist, uuendades eelmist rahvusvahelise kaitse menetlust.

(6) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud taotlus on esitatud rohkem kui üheksa kuud pärast käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud otsuse tegemist, võib uut taotlust käsitada korduva taotlusena, mille suhtes kohaldatakse käesoleva seaduse §-s 24 sätestatud.

§ 24. Korduv taotlus

(1) Kui taotleja esitab täiendavaid selgitusi või korduva taotluse, vaatab Politsei- ja Piirivalveamet täiendavad selgitused või korduva taotlusega kaasnevad dokumendid läbi eelmise rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise raames, uuendades eelmist rahvusvahelise kaitse menetlust.

(2) Kui on tuvastatud uusi asjaolusid või taotleja on esitanud uusi dokumente või tõendeid, mida ta ei saanud temast mitteolenevatel põhjustel eelmise menetluse käigus esitada või tõendada ja mis olulisel määral suurendavad tõenäosust, et taotlejat saab käsitada rahvusvahelise kaitse saamise nõuetele vastava isikuna, vaadatakse taotlus uuesti läbi käesoleva seaduse §-s 18 sätestatud korras.

(3) Kui on tuvastatud, et uusi asjaolusid ei esine, ning taotleja ei ole esitanud uusi dokumente või tõendeid, mis omavad tähtsust taotleja kvalifitseerimisel rahvusvahelise kaitse saajana, jäetakse taotlus läbi vaatamata.

(4) Käesolevas paragrahvis sätestatud kohaldatakse ka juhul, kui ülalpeetav isik või alaealine taotleja esitab iseseisvalt rahvusvahelise kaitse taotluse, mille on tema eest juba esitanud tema seaduslik esindaja.

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud juhtudel on taotlejal õigus jääda korduva taotluse menetlemise ajaks Eestisse, kui korduv taotlus esitatakse esimest korda. Käesolevas lõikes sätestatud viibimisõigus ei hõlma käesoleva seaduse §-s 25¹ sätestatud menetlust.

(6) Kui taotlus on jäetud vähemalt ühel käesoleva seaduse § 21 lõikes 1 sätestatud alusel läbi vaatamata, ei käsitata sellele järgnevat uut taotlust käesoleva paragrahvi tähenduses korduva taotlusena.”;

47)paragrahvi 25 lõiked 1 ja 2 tunnistatakse kehtetuks;

48)paragrahvi 25 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Kui isiku rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 604/2013 alusel teine liikmesriik, ei tehta isikule lahkumissettekirjutust, vaid talle pannakse taotluse tagasilükkamise otsuses kohustus Eestist lahkuda taotluse läbivaatamise eest vastutavasse riiki. Kui isik lahkumiskohustust vabatahtlikult ei täida või kui ta peetakse kinni käesoleva seaduse § 36¹ lõikes 2 sätestatud alusel, võidakse lahkumiskohustus sundtäita väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduses sätestatud korras.”;

49) paragrahvi 25 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Kui rahvusvahelise kaitse taotlus lükatakse tagasi vähemalt ühel käesoleva seaduse § 21 lõikes 1 nimetatud alusel, märgitakse otsuses, et rahvusvahelise kaitse taotlust ei ole sisuliselt läbi vaadatud.”;

50) seadust täiendatakse §-ga 25¹ järgmises sõnastuses:

„§ 25¹. Otsuse vaidlustamine

(1) Taotluse tagasilükkamise või rahvusvahelise kaitse kehtetuks tunnistamise otsuse võib vaidlustada halduskohtus kümne päeva jooksul otsuse teatavaks tegemise päevast arvates. Nimetatud otsust ei saa vaidlustada vaidemenetluse korras.

(2) Rahvusvahelise kaitse taotluse kohta tehtud otsuse vaidlustamisel on taotlejal kaebetähtajal ja kohtumenetluse ajal käesolevas seaduses nimetatud õigused ja kohustused, sealhulgas õigus viibida Eesti territooriumil kuni lõpliku otsuse tegemiseni.

(3) Kui taotleja kaebab edasi otsuse, mis on tehtud:

- 1) mõnel käesoleva seaduse §-s 20¹, välja arvatud punktis 7, nimetatud alusel;
- 2) käesoleva seaduse § 21 lõike 1 punktis 1, 2 või 4 nimetatud alusel;
- 3) käesoleva seaduse § 23 lõikes 3 või 6 nimetatud alusel või
- 4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 604/2013 alusel,

otsustab taotleja õiguse üle viibida kohtumenetluse ajal Eestis asja lahendav kohus. Kuni käesolevas lõikes nimetatud otsuse tegemiseni on taotlejal õigus Eesti territooriumil viibida.

(4) Kui kohus on otsustanud piirata isiku riigis viibimise õigust kohtumenetluse ajal käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud juhtudel, säilib isikul üldine kohtukaebeõigus.

(5) Rahvusvahelise kaitse taotlemine ja rahvusvahelise kaitse taotluse kohta tehtud otsuse vaidlustamine ei anna taotlejale õigust taotleda tähtajalist elamisluba välismaalaste seaduse alusel.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud juhtudel kohtumenetluse ajal Eestis viibimise õiguse üle otsustamiseks teeb kohus määruse.

(7) Kui käesoleva paragrahvi lõike 3 punktides 1–3 sätestatud erandit kohaldatakse piiril tehtud otsuse suhtes, tagatakse, et taotlejale on võimaldatud käesoleva seaduse § 10 lõike 2 punktides 1, 7, 8 ja 9 nimetatud õigused käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kümnepäevase vaidlustamisperioodi jooksul, et valmistada ette kaebus ja esitada kohtule argumendid.

(8) Taotlejal on õigus kaebusest loobuda halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.”;

51) paragrahvid 26 ja 27 tunnistatakse kehtetuks;

52) seaduse 2. peatüki 1. jagu täiendatakse §-ga 31¹ järgmises sõnastuses:

„§ 31¹. Perekonna ühtsuse tagamine

(1) Perekonnaliikmed majutatakse kokku.

(2) Taotleja alaealine laps või alaealine taotleja majutatakse koos oma vanema, tema vallalise alaealise õe või venna või eestkostjaga tingimusel, et see on alaealise huvides.

(3) Eri vajadusega täiskasvanud ülalpeetav taotleja majutatakse võimaluse korral koos tema eestkostjaga, kes juba viibib Eestis.”;

53) paragrahvi 34 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Kui taotleja viibib majutuskeskuses, annab talle käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 3 nimetatud juhul loa majutuskeskus, kooskõlastades selle otsuse Politsei- ja Piirivalveametiga.”;

54)paragrahvi 34 lõiget 6 täiendatakse punktiga 4 järgmises sõnastuses:

„4) taotleja põhjendatud taotluse alusel, milles on märgitud tema kontaktandmed ja viibimisaadress.”;

55)paragrahvi 34 täiendatakse lõikega 6¹ järgmises sõnastuses:

„(6¹) Käesoleva paragrahvi lõike 6 punktis 3 või 4 nimetatud juhul antakse luba kuni kolmeks ööpäevaks. Põhjendatud juhul võib majutuskeskus otsustada luba pikendada kuni kolmeks ööpäevaks.”;

56)paragrahvi 36 lõige 6 tunnistatakse kehtetuks;

57)paragrahvi 36 täiendatakse lõigetega 7 ja 8 järgmises sõnastuses:

„(7) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 sätestatud piirangute kehtestamine otsustatakse iga juhtumi puhul eraldi, võttes arvesse isiku eriolukorda, eriti erivajadusega isiku puhul, ning lähtudes proportsionaalsuse põhimõttest. Seejuures ei piirata juurdepääsu vältimatu abi teenustele ning tagatakse taotleja inimväärne elatustase.

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud otsuse muutmisele ja kehtetuks tunnistamisele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse § 65 lõiget 2 ja 3 sätestatut.”;

58)paragrahvi 36¹ lõike 2 punkt 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„7) isiku üleandmine Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 604/2013 sätestatud korras, kui esineb isiku põgenemise oht.”;

59)paragrahvi 36¹ täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 4 ja 7 nimetatud põgenemisohuna käsitatakse seda, kui esineb väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse §-s 6⁸ nimetatud asjaolu või isik on loata lahkunud teisest Euroopa Liidu liikmesriigist.”;

60)paragrahvi 36² lõikes 5 asendatakse sõnad „kahe kuu” sõnadega „nelja kuu”;

61)paragrahvi 36³ täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Lisaks väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse § 26¹⁰ lõikes 1 nimetatud isikutele võimaldatakse taotlejal kohtuda ka perekonnaliikmega.”;

62)paragrahvi 38 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Ümberasustamise ja ümberpaigutamise raames antakse välismaalasele elamisloa:

- 1) täiendava kaitse saajale üheks aastaks;
- 2) pagulasseisundi saajale kolmeks aastaks.”;

63)paragrahvid 40–42 tunnistatakse kehtetuks;

64)paragrahvi 49 lõike 3 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„2) välismaalase suhtes on jõustunud süüdimõistev kohtuotsus esimese astme kuriteos.”;

65)paragrahvi 49 lõige 8 tunnistatakse kehtetuks;

66)paragrahvi 50 lõike 2 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„2) välismaalase suhtes on jõustunud süüdimõistev kohtuotsus esimese astme kuriteos.”;

67)paragrahvi 51 lõige 4 tunnistatakse kehtetuks;

68)paragrahvi 55 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Kui isiku ajutine kaitse ei ole lõppenud ja ta on saanud ajutise kaitse alusel elamisloa ning kasutanud vabatahtliku tagasipöördumise õigust, siis menetletakse Eestisse tagasipöördumise taotlust kiirkorras, võttes arvesse olukorda selle isiku päritoluriigis.”;

69)paragrahvi 62 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Kui taotleja viibib majutuskeskuses, annab käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 3 nimetatud juhul loa majutuskeskus, kooskõlastades otsuse Politsei- ja Piirivalveametiga.”;

70)paragrahvi 64 lõige 5 tunnistatakse kehtetuks;

71)seaduse 3. peatüki 3. jagu täiendatakse §-ga 64¹järgmises sõnastuses:

„§ 64¹. Elamisloa taotleja erivajaduse arvestamine

Ajutise kaitse alusel elamisloa taotlemise menetluses arvestatakse elamisloa taotleja erivajadust käesoleva seaduse §-s 15¹sätetatud korras.”;

72)paragrahv 66 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 66. Üleviimine teise riiki

(1) Kui ajutist kaitset saav isik nõustub tema üleviimisega teise Euroopa Liidu liikmesriiki, tehakse tema üleviimiseks selle liikmesriigiga koostööd.

(2) Taotlus viia ajutist kaitset saav isik üle teise Euroopa Liidu liikmesriiki edastatakse teisele liikmesriigile ning sellest teavitatakse Euroopa Komisjoni ja ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametit. Kui teine liikmesriik edastab Eestile vastava taotluse, teavitab Eesti taotluse esitanud liikmesriiki oma võimalustest üleviida vastu võtta.

(3) Teise liikmesriigi taotlusel annab Eesti sellele liikmesriigile üleviimise otsustamiseks ajutist kaitset saava isiku kohta teavet. Käesolevas lõikes sätestatud juhul esitatavate andmete loetelu kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(4) Ajutist kaitset saava isiku üleviimisel teise riiki tunnistatakse tema Eesti elamisloa kehtetuks juhul, kui teine liikmesriik on talle andnud ajutise kaitse.”;

73)seaduse 4. peatüki pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„4. peatükk RAHVUSVAHELISE KAITSE SAAJA VASTUVÕTMINE NING TEMA SOTSIAALSED ÕIGUSED JA KOHUSTUSED”;

74)paragrahvi 73 lõike 4 sissejuhatav lauseosa muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kohaliku omavalitsuse üksus või eraõiguslik juriidiline isik korraldab rahvusvahelise kaitse saaja vastuvõtmise ning osutab vajaduse korral temale kaasabi.”;

75)paragrahvi 73 lõike 4 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) eluaseme leidmisel;”;

76)paragrahvi 73 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Vastavad kulud kandnud kohaliku omavalitsuse üksusele või eraõiguslikule juriidilisele isikule kaetakse riigieelarvest järgmised kulud:

- 1) rahvusvahelise kaitse saaja kasutusse antava eluruumi ühekordselt sõlmitava üürilepingu sõlmimisega seotud kulud;
- 2) rahvusvahelise kaitse saajale võimaldatava eesti keele õppe kulu kuni kahe aasta vältel;
- 3) rahvusvahelise kaitse saajale võimaldatava tõlketeenuse kulu kuni kahe aasta vältel.”;

77)paragrahvi 73¹lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Rahvusvahelise kaitse saajale osutatud teenuste kulude katmisel kohaliku omavalitsuse üksusele või eraõiguslikule juriidilisele isikule lähtutakse järgmistest määradest:

- 1) eluruumi ühekordselt sõlmitava üürilepingu sõlmimisega seotud kulu – kuni 6 toimetulekupiiri määra perekonna kohta;
- 2) eesti keele õppe kulu – kuni 12 toimetulekupiiri määra inimese kohta;
- 3) tõlketeenuse kulu – kuni 8 toimetulekupiiri määra inimese kohta või kuni 16 toimetulekupiiri määra perekonna kohta.”;

78)paragrahvi 73¹lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

79)seadust täiendatakse §-ga 74¹järgmises sõnastuses:

„§ 74¹. Rahvusvahelise kaitse saaja kohustused

Rahvusvahelise kaitse saaja on kohustatud järgima Eesti põhiseaduslikku korda ja Eesti õigusakte, austama põhiseaduslikke väärtusi ja printsiipe, vabadusel, õiglusel ja õigusel tuginevat riiki ning Eesti ühiskonna korraldust, eesti keelt ja kultuuri.”;

80)paragrahvi 75 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 75. Rahvusvahelise kaitse saaja sotsiaalsed õigused ja kohustused ning juurdepääs haridusele, tervishoiuteenustele ja tööturule”;

81)paragrahvi 75 lõiget 1 täiendatakse pärast sõna „sotsiaaltoetusi” sõnaga „, tervishoiuteenuseid”;

82)paragrahvi 75 täiendatakse lõigetega 1¹ja 1²järgmises sõnastuses:

„(1¹) Rahvusvahelise kaitse saaja tervisekontroll nakkushaiguste suhtes viiakse läbi, kui see on põhjendatud rahvatervise kaitsega.

(1²) Tervisekontrolli läbiviimist rahastatakse riieelarvest.”;

83)paragrahvi 75 täiendatakse lõigetega 4¹–4⁷järgmises sõnastuses:

„(4¹) Töövõimelisel 18-aastaselt kuni vanaduspensioniealisel rahvusvahelise kaitse saajal on kohustus osaleda käesoleva seaduse § 73 lõike 4 alusel korraldatavas eesti keele õppes.

(4²) Eesti keele õppes ei pea osalema rahvusvahelise kaitse saaja, kes omandab eesti keeles põhi-, kesk- või kõrgharidust.

(4³) Eestis elavalt rahvusvahelise kaitse saajalt võib nõuda keeleõppe osutamiseks kulunud summad tagasi järgmistel juhtudel:

- 1) täiendava kaitse saaja ei ole omandanud ühe aasta jooksul rahvusvahelise kaitse saamisest arvates keeleseaduses sätestatud keeleoskustaset A1;
- 2) pagulasseisundi saaja ei ole omandanud kahe aasta jooksul rahvusvahelise kaitse saamisest arvates keeleseaduses sätestatud keeleoskustaset A2;
- 3) täiendava kaitse saaja ei ole omandanud kahe aasta jooksul alates käesoleva seaduse § 39 lõike 2 kohaselt elamisloa pikendamise arvates keeleseaduses sätestatud keeleoskustaset A2;
- 4) rahvusvahelise kaitse saaja ei ole omandanud viie aasta jooksul rahvusvahelise kaitse saamisest arvates keeleseaduses sätestatud keeleoskustaset B1.

(4⁴) Eesti keele õppes osalemise täpsemad tingimused, sealhulgas eesti keele õppe kulu tagasinõudmise korra, kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(4⁵) Rahvusvahelise kaitse saaja on kohustatud:

- 1) osalema kohanemisprogrammi rahvusvahelise kaitse teemamoodulis, kui Politsei- ja Piirivalveamet on ta sinna suunanud;
- 2) kasutama rahvusvahelise kaitse tugiisiku teenust, kui see on talle määratud.

(4⁶) Käesoleva seaduse §-s 74¹ja käesoleva paragrahvi lõigetes 4¹ja 4⁵sätestatud kohustuste täitmist võetakse arvesse elamisloa pikendamise otsustamisel või uue elamisloa andmise otsustamisel.

(4⁷) Kui rahvusvahelise kaitse saaja on jätnud mõjuva põhjuseta täitmata käesoleva paragrahvi lõikes 4¹või 4⁵sätestatud kohustuse, võib talle käesoleva seaduse ja muude seaduste alusel toetuste maksmise siduda eelnimetatud kohustuste täitmisega.”;

84)paragrahvi 75 lõikes 6¹asendatakse sõna „üldharidussüsteemile” sõnaga „üldharidusele”;

85)paragrahvi 75 lõikes 6²asendatakse sõna „haridussüsteemile” sõnaga „haridusele”;

86)seaduse normitehniline märkus muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„¹Nõukogu direktiiv 2001/55/EÜ miinimumnõuete kohta ajutise kaitse andmiseks ümberasustatud isikute massilise sissevoolu korral ning meetmete kohta liikmesriikide jõupingutuste tasakaalustamiseks nende isikute vastuvõtmisel ning selle tagajärgede kandmisel (EÜT L 212, 07.08.2001, lk 12–23); nõukogu direktiiv 2003/9/EÜ, millega sätestatakse varjupaigataotlejate vastuvõtu miinimumnõuded (ELT L 031, 06.02.2003, lk 18–25), muudetud direktiiviga 2013/33/EL (ELT L 180, 26.06.2013, lk 96–116); nõukogu direktiiv 2003/86/EÜ perekonna taasühinemise õiguse kohta (ELT L 251, 03.10.2003, lk 12–18);

nõukogu direktiiv 2004/83/EÜ miinimumnõuete kohta, mida kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad täitma, et saada pagulase või muul põhjusel rahvusvahelist kaitset vajava isiku staatus, ja antava kaitse sisu kohta (ELT L 304, 30.09.2004, lk 12–23), muudetud direktiiviga 2011/95/EL (ELT L 337, 20.12.2011, lk 9–26); nõukogu direktiiv 2005/85/EÜ liikmesriikides pagulasseisundi omistamise ja äravõtmise menetluse miinimumnõuete kohta (ELT L 326, 01.12.2005, lk 13–34), muudetud direktiiviga 2013/32/EL (ELT L 180, 26.06.2013, lk 60–95).”.

§ 2. Halduskohtumenetluse seadustiku muutmine

Halduskohtumenetluse seadustikus tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 126 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Rahvusvahelise kaitse asja vaatab kohus läbi eelisjärjekorras.”;

2)paragrahvi 158 täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

„(3¹) Rahvusvahelise kaitse andmisest keeldumise otsuse õiguspärasust hindab halduskohus kohtuotsuse tegemise aja seisuga. Rahvusvahelise kaitse asjades võib vastustaja enda kaalutlusi rahvusvahelise kaitse andmisest keeldumise kohta kohtumenetluses täiendada.”.

§ 3. Isikut tõendavate dokumentide seaduse muutmine

Isikut tõendavate dokumentide seaduse § 31 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Pagulase reisidokument on välismaalasele, kellele on antud Eestis rahvusvaheline kaitse, Eesti Vabariigi antav reisidokument.”.

§ 4. Ravikindlustuse seaduse muutmine

Ravikindlustuse seaduse § 55 lõike 1 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kalendripäeva keskmise tulu arvutamisel ei võeta arvesse sotsiaalmaksuseaduse § 6 lõike 1 punktide 1–3 ja 6–15 ning lõigete 1¹ ja 1² alusel riigi, valla, linna või loomeliidu makstavat sotsiaalmaksu.”.

§ 5. Riigipiiri seaduse muutmine

Riigipiiri seaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 11¹ lõige 3¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3¹) Kolmanda riigi kodanikul, kellel puudub seaduslik alus või kehtiv reisidokument Eestisse sisenemiseks ning kes soovib taotleda Eestis rahvusvahelist kaitset või ajutise kaitse alusel elamisloa, lubatakse Eestisse siseneda pärast rahvusvahelise kaitse taotluse või ajutise kaitse alusel elamisloa taotluse Politsei- ja Piirivalveametile esitamist juhul, kui ei ilmne välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse § 20¹ punktis 1 ning § 21 lõike 1 punktides 1–3 sätestatud asjaolusid.”;

2)paragrahvi 11² lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Alaealisel kolmanda riigi kodanikul, kellel puudub seaduslik alus või kehtiv reisidokument Eestisse sisenemiseks ning kes soovib taotleda Eestis rahvusvahelist kaitset või ajutise kaitse alusel elamisloa, lubatakse Eestisse siseneda pärast rahvusvahelise kaitse taotluse või ajutise kaitse alusel elamisloa taotluse Politsei- ja Piirivalveametile esitamist juhul, kui ei ilmne välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse § 20¹ punktis 1 ning § 21 lõike 1 punktides 1–3 sätestatud asjaolusid.”.

§ 6. Sotsiaalmaksuseaduse muutmine

Sotsiaalmaksuseaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 6 lõiget 1 täiendatakse punktiga 15 järgmises sõnastuses:

„15) Eestis elav mittetöötav rahvusvahelise kaitse saaja, kes on vanaduspensioniealine riikliku pensionikindlustuse seaduse § 7 tähenduses ja ei saa Eestis määratud riiklikku pensioni.”;

2)paragrahvi 7 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Sotsiaalmaksu määr käesoleva seaduse § 6 lõike 1 punktides 3¹, 3², 6, 6¹, 8, 9, 11, 13 ja 15 sätestatud juhtudel ning töötuskindlustuse seaduses sätestatud töötuskindlustushüvitiselt on 13 protsenti maksustatavalt summalt.”;

3)paragrahvi 7 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Sotsiaalmaksu määr käesoleva seaduse § 6 lõike 1 punktides 3¹, 3², 6, 6¹, 8, 9, 11, 13 ja 15 sätestatud juhtudel ning töötuskindlustuse seaduses sätestatud töötuskindlustushüvitiselt on 12,5 protsenti maksustatavalt summalt.”;

4)paragrahvi 7 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Sotsiaalmaksu määr käesoleva seaduse § 6 lõike 1 punktides 3¹, 3², 6, 6¹, 8, 9, 11, 13 ja 15 sätestatud juhtudel ning töötuskindlustuse seaduses sätestatud töötuskindlustushüvitiselt on 12 protsenti maksustatavalt summalt.”.

§ 7. Tööturuteenuste ja -toetuste seaduse muutmise

Tööturuteenuste ja -toetuste seaduse § 3 punkt 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„4) Eestis viibival rahvusvahelise kaitse saajal või Eestis viibival rahvusvahelise kaitse taotlejal välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduses sätestatud tingimustel;”.

§ 8. Välismaalaste seaduse muutmise

Välismaalaste seaduses tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 11 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Eestis ajutiselt viibiv või Eestis elav välismaalane on kohustatud järgima Eesti põhiseaduslikku korda ja Eesti õigusakte, austama põhiseaduslikke väärtusi ja printsiipe, vabadusel, õiglusel ja õigusel tuginevat riiki ning Eesti ühiskonna korraldust, eesti keelt ja kultuuri.”;

2)paragrahvi 124 lõiget 1 täiendatakse punktiga 6¹järgmises sõnastuses:

„6¹) välismaalane on rikkunud välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse § 11 lõikes 1 või §-s 74¹kehtestatud kohustust;”;

3)paragrahvi 124 lõike 2 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„2) välismaalane on rikkunud käesoleva seaduse §-s 11 kehtestatud kohustust;”;

4)paragrahvi 137 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõuet abikaasa eelneva vähemalt kaheaastase Eestis elamise kohta ei kohaldata, kui abikaasa, kelle juurde elama asumiseks elamisluba antakse, on saanud tähtajalise elamisloa käesoleva seaduse § 210³alusel.”;

5)paragrahvi 150 lõiget 3 täiendatakse punktiga 3 järgmises sõnastuses:

„3) lähedasel sugulasel on antud tähtajaline elamisluba käesoleva seaduse § 210³alusel.”;

6)seaduse 3. peatüki 1. jao 4. jaotise 9. alljaotist täiendatakse §-dega 210³ja 210⁴järgmises sõnastuses:

„§ 210³. Erand püsivalt Eestisse elama asumiseks antava tähtajalise elamisloa andmise eesmärgist ja tingimustest

(1) Erandina käesoleva seaduse §-s 210¹sätestatud eesmärgist võib erakorralistel asjaoludel välismaalasele anda tähtajalise elamisloa püsivalt Eestisse elama asumiseks, kui välismaalane viibib Eestis ning välismaalase Eestisse saabumise, Eestis ajutise viibimise, Eestis elamise, Eestis töötamise või Eestist lahkuma kohustamise menetluste käigus on ilmnunud, et välismaalase Eestist lahkuma kohustamine oleks talle ilmselgelt liiga koormav, välismaalasel puudub võimalus saada Eestis elamisluba muul alusel ning ta ei kujuta ohtu avaliku korrale ja riigi julgeolekule.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtajalise elamisloa erandina andmise otsus peab olema põhjendatud ja selles tuleb märkida kaalutlused, millest otsuse tegemisel lähtuti.

§ 210⁴. Erandina püsivalt Eestisse elama asumiseks antava tähtajalise elamisloa kehtivusaeg

Käesoleva seaduse § 210³ alusel püsivalt Eestisse elama asumiseks antava tähtajalise elamisloa võib anda kuni üheks aastaks korraga ja seda võib pikendada kuni kolme aasta võrra korraga.”;

7) paragrahvi 211 tekst loetakse lõikeks 1 ja selles asendatakse sõna „välisleping” sõnadega „käesolev seadus või välisleping”;

8) paragrahvi 211 täiendatakse lõikega 2 järgmises sõnastuses:

„(2) Käesoleva seaduse §-s 210³ nimetatud tähtajalise elamisloa püsivalt Eestisse elama asumiseks erandina andmise otsustab Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor.”;

9) paragrahvi 216 lõiget 1 täiendatakse punktiga 5³ järgmises sõnastuses:

„5³) erandina tähtajalist elamisluba püsivalt Eestisse elama asumiseks saava välismaalase abikaasa, alaealine laps ja täisealine laps, kes ei ole terviseseisundi või puude tõttu suuteline iseseisvalt toime tulema.”;

10) seaduse 3. peatüki 1. jao 5. jaotise 3. alljaotist täiendatakse §-ga 222¹ järgmises sõnastuses:

„§ 222¹. Kaebõiguse piiramine

(1) Käesoleva seaduse § 210³ lõikes 1 nimetatud tähtajalise elamisloa püsivalt Eestisse elama asumiseks erandina andmise otsuse või selle tegemata jätmise peale võib esitada vaide.

(2) Käesoleva seaduse § 210³ lõikes 1 nimetatud tähtajalise elamisloa püsivalt Eestisse elama asumiseks erandina andmise otsuse või selle tegemata jätmise peale ega vaideotsuse peale ei saa esitada kaebust halduskohtule.”;

11) paragrahvi 232 lõige 2² muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2²) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 sätestatud tingimuse täitmisel arvatakse vahetult enne pikaajalise elaniku elamisloa taotluse esitamisele eelneva Eestis püsivalt elamise aja hulka vahetult enne rahvusvahelise kaitse saamisele eelnenud rahvusvahelise kaitse taotlejana elamise aeg ja rahvusvahelise kaitse saajana Eestis püsivalt elamise aeg.”.

§ 9. Väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse muutmine

Väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 6⁸ täiendatakse punktiga 9 järgmises sõnastuses:

„9) välismaalane on loata lahkunud määratud elukohast või teisest Schengeni konventsiooni liikmesriigist.”;

2) paragrahvi 25 lõiget 1 ja 2 asendatakse sõnad „kahe kuu” sõnadega „nelja kuu”;

3) paragrahvi 29 lõike 1 punktis 9 asendatakse sõna „varjupaiga” sõnadega „rahvusvaheline kaitse”;

4) paragrahvi 30 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3) välismaalase suhtes, kelle rahvusvahelise kaitse taotlus on võetud Eestis menetlusse või kellele on antud Eestis rahvusvaheline kaitse.”;

5) paragrahv 33 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 33. Sissesõidukeeldude andmekogu ja Schengeni infosüsteem

(1) Sissesõidukeeldude andmekogu on Vabariigi Valitsuse poolt asutatud andmekogu. Andmekogu pidamise põhimääruse kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(2) Sissesõidukeeldude andmekogu eesmärk on tagada avalik kord ja riigi julgeolek välismaalaste suhtes kohaldatud sissesõidukeeldude andmete töötlemise kaudu.

(3) Andmekogu pidamise eesmärgi täitmiseks töödeldakse Euroopa Liidu õigusaktis, välislepingus, seaduses ja määruses sätestatud ülesannete täitmise käigus sissesõidukeelu kohaldamise, sissesõidukeelu kehtivusaja muutmise ja sissesõidukeelu peatamise andmeid ning vastavate menetluste käigus antud haldusaktide ja sooritatud toimingute andmeid.

- (4) Andmekogus töödeldavad andmed ei ole avalikud, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.
- (5) Sissesõidukeelu andmed edastatakse Schengeni infosüsteemi vastavalt Euroopa Liidu õigusaktides sätestatule.
- (6) Sissesõidukeelu andmeid ei edastata Schengeni infosüsteemi, kui:
- 1) sissesõidukeeld on kohaldatud Euroopa Liidu, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi ja Šveitsi Konföderatsiooni kodaniku suhtes;
 - 2) Siseministeeriumi või selleks volitatud Siseministeeriumi valitsemisala valitsusasutuse otsusega piiratakse välismaalase suhtes kohaldatud sissesõidukeelu kehtivust Eesti Vabariigi territooriumiga.
- (7) Sissesõidukeelu kehtetuks tunnistamisel kustutatakse andmed sissesõidukeelu kohta Schengeni infosüsteemist.
- (8) Sissesõidukeeldude andmekogusse ja Schengeni konventsiooni kohaselt Schengeni infosüsteemi kantud andmetel on õiguslik tähendus välismaalasele riiki sisenemiseks, riigis viibimiseks ja riigist lahkumiseks seadusliku aluse andmisel, pikendamisel ja kehtetuks tunnistamisel.
- (9) Siseministeerium või Politsei- ja Piirivalveamet võib avalikul veebilehel võimaldada kontrollida sissesõidukeelu kehtivust, avaldamata seejuures välismaalase isikuandmeid.”.

§ 10. Õiguskantsleri seaduse muutmine

Õiguskantsleri seaduse § 27 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Õiguskantsleril on õigus teha kontrollkäiku vanglasse, väeossa, arestimajja, kinnipidamiskeskusesse, rahvusvahelise kaitse taotlejate majutuskeskusesse, Politsei- ja Piirivalveameti ametiruumidesse, kus ajutiselt majutatakse rahvusvahelise kaitse taotlejaid, psühhiaatriaiglasse, ööpäevaringset erihoolekandeteenust osutavasse asutusse, erivajadustega õpilaste kooli, väljaspool kodu ööpäevaringset üldhooldusteenust osutavasse hoolekandetasutusse, turvakodusse, asenduskodusse ja muusse järelevalvealusesse asutusse. Kontrollkäiku võib teha ka ette teatamata ning sellele võib kaasata erialaasjatundjaid ja tõlke.”.

§ 11. Seaduse jõustumine

- (1) Käesolev seadus jõustub 2016. aasta 1. mail.
- (2) Käesoleva seaduse § 6 punkt 3 jõustub 2017. aasta 1. jaanuaril.
- (3) Käesoleva seaduse § 6 punkt 4 jõustub 2018. aasta 1. jaanuaril.

Eiki Nestor
Riigikogu esimees